

Årsmöteshandlingar 2017

Innehåll

Motioner med styrelsens svar.....	2
Motion 1: Om Afghanistan-nytt innehåll.....	2
Motion 2: Om organisation och ansvar då det gäller det lokala arbetet.....	3
Motion 3: Om flyktingfrågan.....	7
Motion 4: Stöd i Afghanistan till återvändande asylsökande	9
Motion 5: Om kronisk undernäring bland elever i SAK:s skolor	12
Motion 6: Kontroll över läkemedel inom SAKs organisation i Afghanistan.....	14
Motion 7: Om bildandet av en aktivitetsgrupp för att stödja kvinnors och flickors rättigheter i Afghanistan	17
Motion 8: Uppföljning av motion solvatten från 2015	19
Motion 9: Uppföljning av motion 13, 15 och 16 från år 2015	21
Motion 10: Pelletsspis, uppföljning av motion 14 Matlagningskamin år 2015	25
Motion 11: Digitala hjälpmedel. Uppföljning av motion 17 E Torget (E Meidan) 2015 ..	29
Motion 12: Uppföljning av motion 18 tovning (namad) från år 2015	32
Styrelsens förslag	36
Styrelsens förslag till årsmötesuttalande: Omvärlden måste betänka konsekvenserna för det afghanska folket!.....	36
Medlemsavgift och dess fördelning inom SAK.....	37
Ansvarig utgivare av Afghanistan-nytt	38
Valberedningens förslag till styrelse 2017-2018.....	39
Valberedningens förslag till nya riktlinjer för valberedningen	45
Medlemmar och ombud till SAKs årsmöte 2016	48

Motioner med styrelsens svar

Motion 1: Om Afghanistan-nyttts innehåll

Afghanistan-nytt är ett viktigt ansikte utåt för SAK och skall vara en källa till information om Afghanistan, vilket också framgår av tidningens namn.

Vid årsmötet 2013 beslutades att Afghanistan-nytt i sitt innehåll ska prioritera material om Afghanistan och situationen där, därefter material om SAKs arbete i Afghanistan, därefter information om SAK i Sverige.

Vi ser det som viktigt att få klarhet i om tidningen har levt upp till årsmötesbeslutet. Följaktligen vill vi att det genomförs en utvärdering av om och hur pass mycket tidningen följt årsmötesbeslutet.

Motionärerna yrkar på att:

Det genomförs en utvärdering av Afghanistan-nytt som undersöker om tidningen levt upp till årsmötesbeslutet 2013; att i sitt innehåll prioritera material om Afghanistan och situationen där, därefter material om SAKs arbete i Afghanistan, därefter information om SAK i Sverige.

Stockholm/Viken 23/3- 2017

Börje Almqvist och Anders Fänge

Styrelsens svar:

Styrelsen ser positivt på att kommande styrelse får i uppdrag att genomföra en bred översyn av både Afghanistan-Nyttts innehåll och hur tidningen används i vår verksamhet. Syftet med en översyn skulle både vara att följa upp årsmötesbeslutet från 2013 och att föra en framåtblickande och strategisk diskussion om hur Afghanistan-Nytt kan användas och utvecklas.

Styrelsen föreslår därmed årsmötet

att bifalla motionen

att uppdra åt kommande styrelse att genomföra en översyn enligt styrelsens svar.

Motion 2: Om organisation och ansvar då det gäller det lokala arbetet

Lilla Österbymo (834 invånare) har tagit emot många ensamkommande afghaner. Man är nyfiken på deras land och kallar på Afghanistankommittén. På det möte som anordnas kommer det mer än hundra personer. Gnesta (5 500 invånare) har också tagit emot många. Den 11 mars har man en kulturdag om Afghanistan. Arrangörerna överväldigas av den stora anslutningen, uppemot 300 besökare. SAK-Stockholm bidrar med föredrag om landets historia och nutid. Mer än 200 lyssnar.

I mitten av mars bedömer SAKs föreningshandläggare att fyra lokalkommittéer kommer att få svårt att överleva vårens årsmöten. Tillsammans representerar de områden med sammanlagt cirka 2 540 000 invånare.

Två parallella bilder. En av fantastiska möjligheter, en av stagnation och oförmåga. När det borde vara skördetid för SAKs opinionsarbete i Sverige, är i stället en fjärdedel av grundorganisationen på väg att kollapsa. Om det var en fjärdedel av biståndet som var på väg att rasa ihop, skulle detta självfallet utlösa en febril aktivitet inom SAK.

Vem har ansvaret för att SAK så bristfälligt lyckas leva upp till det växande intresset och behovet av information och opinionsbildning vi nu ser och att vi inte lyckats öka medlemsantal och insamlingsresultat i proportion till de nya möjligheter som växt fram? Våra stadgar är tydliga och fastslår att generalsekreteraren "leder föreningens samtliga verksamheter och rapporterar till och ansvarar inför styrelsen" (§5.4f). Personligen finner jag denna ordning orimlig och några avgörande argument för dess förträfflighet när det gäller det lokala Svergearbetet har inte framförts av dess försvarare. Men stadgarnas skrivning är otvetydig och måste tas på allvar, så länge den inte ändras.

Där arbetet utförs av en organisation av anställda är den nuvarande ordningen inte bara rimlig utan helt enkelt utmärkt. Men frivilligarbetet har en annorlunda karaktär och är svårt att passa in i samma mall. Den som enligt stadgarna ska vara motor i en samordning och utveckling av det lokala arbetet har svårt att också bli det i praktiken. Den dialog mellan central och lokal nivå som är avgörande för att utveckla det lokala arbetet hamnar av förklarliga skäl lätt i generalsekreterarens marginal och uteblir därmed i stor utsträckning. Organiserat erfarenhetsutbyte och gemensamma satsningar lyser med sin frånvaro. Lokalkommittéerna blir isolerade öar och får klara sig bäst de kan.

SAKs samlade ambition blir därmed låg och sporadisk när det gäller opinionsarbetet i Sverige. Någon linje eller planmässighet för att stödja det lokala arbetet är svårt att skönja. Det brister i dialog och det saknas motor i arbetet. Ambitionen måste ändå kunna vara större än att det får bli som det råkar bli och som varje enskild lokalkommitté för tillfället råkar förmå.

Oftast saknas alltså relationerna, men när rollerna är otydliga blir de ofta sliriga när de väl uppstår. Från centralt håll inkluderades t ex inte lokalkommittéerna i frågan hur vi på ett bättre sätt ska kunna svara på den växande efterfrågan på information om Afghanistan och om SAK. I stället fattas ett centralt beslut och lokalkommittéerna informeras helt enkelt om att vi nu ska få SAK-ambassadörer. Vi får lokal verksamhet initierad och verkställd av

lokalkommittéer och därtill lokal verksamhet som initieras och administreras från kansliet. Det har hänt att lokala initiativ övertagits av kansliet och sedan inte genomförts.

Med det föreningsutskott som nu inrättas kommer kanske en del av bristerna när det gäller gemensamma satsningar och samarbete mellan kommittéerna att kunna avhjälpas. Men det betyder också ytterligare en övergripande instans och därmed ytterligare en oklar position i en redan oklar organisationsstruktur.

Mot bakgrund av ovanstående hemställer jag

- att föreningsstyrelsen redovisar de argument man har för att bibehålla den extrema centralism det innebär att i stadgarna fastställa att föreningens högsta tjänsteman har ansvar för all verksamhet i föreningen, även frivilligarbetet,
- att föreningsstyrelsen redovisar de åtgärder generalsekreteraren initierat för att undvika att existensen äventyras för en fjärdedel av föreningens lokalkommittéer samt redovisar föreningsstyrelsens värdering av dessa initiativ,
- att föreningsstyrelsen klargör vad som är den konkreta innebörden av generalsekreterarens ansvar för lokalkommittéernas verksamhet samt klargör hur de olika instanserna - föreningsstyrelse, generalsekreterare, föreningsutskott och föreningshandläggare - på ett mer entydigt sätt ska relateras till varandra, då det gäller ansvar för SAKs lokala verksamhet.

Jan-Inge Bengtsson
Stockholms Afghankommitté

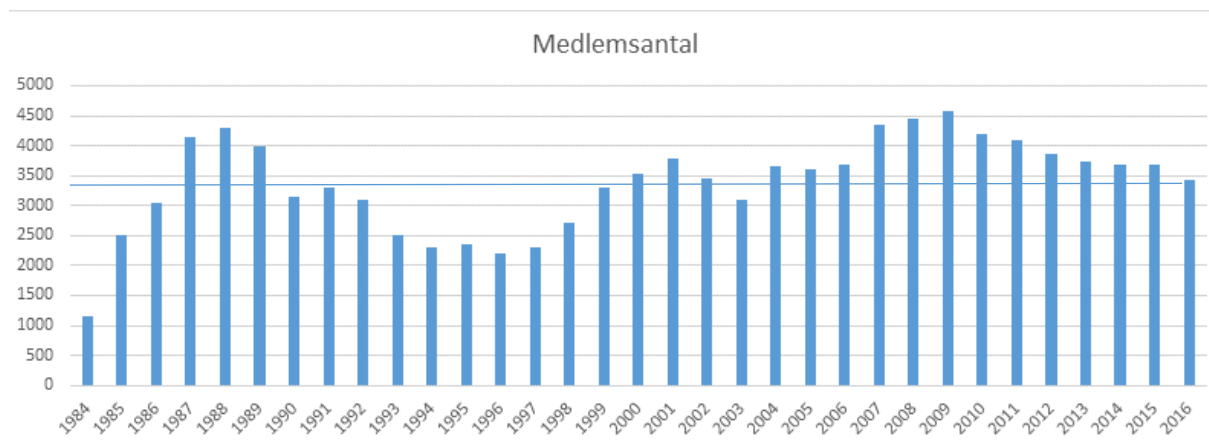
Styrelsens svar:

Jan-Inge Bengtsson lyfter flera intressanta och viktiga aspekter av SAKs arbete i Sverige för ett folkligt och politiskt engagemang för det afghanska folkets rättigheter. Styrelsen välkomnar diskussionen och delar oron, men delar inte alla uppfattningar.

Även om föreningen har utmaningar och svagheter, så har engagemanget till vissa delar ökat sen 2013, även om antalet totala medlemmar minskat. Det har öppnats nya former för engagemang som bland annat tagits fram på förslag från demokratiberedningen. Ett föreningsutskott har också bildats. En engagemangsplattform finns numera tillgänglig på hemsidan. Facebook används också flitigt där antalet följare har fördubblats det senaste året och är nu uppe i mer än 13 000. Engagemang ser annorlunda ut nu, jämfört med tidigare. Uttryck för engagemang i en förening, i klassisk bemärkelse, är något som minskar på flera håll i landet.

Föreningen har nu tre aktivitetsgrupper med ett femtontal aktiva medlemmar. En grupp arbetar med att ta fram en handbok som ska användas i studiesammanhang. En annan engagerar sig i biståndsarbetet i Afghanistan, med fokus på utbildning.

Om man ser på medlemsantalet har det varit relativt stabilt sen 2000-talets början. Den ökning skedde 2007–2009 då SAK genomförde omfattande värvning genom så kallad face-to-face, något som sällan ger långsiktiga medlemmar. De senaste åren har SAK satsat på att bli en attraktiv organisation som ska kännas genuin och engagerande att närma sig, skapa en relation till och kanske bli medlem i under en längre tid.

Styrelsen uppskattar verkligen lokalkommittéernas förmåga att berätta om Afghanistan för de som möter nyanlända afghaner och håller med om att det är skördetid för SAKs opinionsarbete i Sverige. Där har vi tillsammans försökt nå just denna målgrupp genom att lyfta några engagerade i föreningen som ambassadörer, på så sätt hoppas vi nå fler och skapa synergieffekter.

Det som är bra är att föreningen står rustad för just detta. För att möta den ökade nyfikenheten och behovet av kunskap kan lokalkommittéer och medlemmar använda och hänvisa intresserade till en bättre hemsida med lättillgängliga insamlings- och medlemsvärvningsmöjligheter.

Det finns också ett nyligen framtaget kunskapsmaterial. På bred front sprider hela organisationen kunskap med en tydlig koppling till SAKs arbete i Afghanistan. I lokalkommittéernas informationsarbete kan också de åtta frivilliga och utbildade ambassadörer med afghansk bakgrund engageras. SAK gör det nu möjligt att hjälpa människor i Afghanistan genom afghaner i Sverige.

Styrelsens mål är att lokalkommittéerna ska få stöd från kansliet i sitt lokala arbete. Just nu tillhandahålls A-Nytt, hemsidan, ambassadörer, kunskapsmaterial, powerpointpresentationer, filmer, boktips, filmtips, bilder, broschyrer, utställningar, riktlinjer, information om hur man startar en lokalkommitté, vad SAK tycker i olika frågor plus mycket mer. Detta kan även utvecklas utefter de behov som aktiva uttrycker.

Styrelsen ser det också som eftersträvänsvärt att hitta en linje och uppträda planmässigt i hela organisationen. Ett sätt är att medlemmar engagerar sig i arbetet med att ta fram en långsiktig strategisk plan som gäller SAKs alla verksamhetsområden som också under lång tid även gäller sverigearbetet. På medlemsrådet i oktober 2016 diskuterade medlemmar arbetet med den nuvarande strategiska planen och blickade framåt de kommande fem åren. Tyvärr var det inte många medlemmar som kom för att långsiktigt undvika en situation där, som Jan-Inge skriver, "det får bli som det råkar bli och som varje enskild lokalkommitté för tillfället råkar förmå". Här finns det förbättringsmöjligheter, att arbeta mer strategiskt och långsiktigt i hela organisationen. Därför så ser vi hoppfullt på det arbetet som det nystartade föreningsutskottet arbetar med, där både medlemsrörelse och kansli kan samarbeta mer för att växa som organisation

Styrelsen anser att det finns potential i nya grupper som kan intressera sig för Afghanistan och att organisationen ska fortsätta vara öppen för nya former för organisering och engagemang. Styrelsen och SAK bör också undersöka, besluta och tydligt markera sin vision av den framtida medlemsrörelsen och avgöra om den vill ha en växande och stark medlemsrörelse som den ser ut idag, i form av lokalkommittéer eller inte; vad ska SAK vara om 5 till 10 år? Organisationen kanske behöver arbeta internt med frågan om vad medlemmarna och lokalföreningarnas uppgift är. Viktigt är att fortsätta diskussion. Styrelsen har för avsikt att ta upp denna fråga vid första styrelsemötet i höst.

Slutligen vill styrelsen klargöra att generalsekreteraren ansvarar över kansliets arbete med att skapa förutsättningar för medlemsrörelsen att bedriva insamlingsverksamhet för att erhålla medel till SAK:s biståndsverksamhet, att sprida kunskap om förhållandena i Afghanistan och om SAKs biståndsverksamhet samt bilda opinion för att därigenom främja solidariteten med dess folk.

Styrelsen föreslår därmed årsmötet

att anse motionen besvarad

Motion 3: Om flyktingfrågan

Det stora antalet afghanska medborgare som kom till Sverige 2015 för att söka asyl och skydd har bidragit till att situationen i Afghanistan fått ökad uppmärksamhet i Sverige. Solidariteten med det afghanska folket, grunden för SAKs arbete, har engagerat medlemmar och andra som kommit i kontakt med afghanska asylsökande. SAK har genom uttalanden och artiklar i Afghanistanstannytt vädjat till ansvariga politiker och myndigheter att framför allt inte avvisa unga afghaner. SAKs styrelse har samtidigt uttalat "att SAK inte får riskera att uppfattas som en asylpolitisk organisation".

Vi som skrivit denna motion anser att det inte gagnar SAKs långsiktiga arbete att vara en aktiv deltagare i den intensiva diskussionen som sker i det svenska samhället om svensk flyktingpolitik i allmänhet och hur den skall utformas gentemot asylsökande med afghanskt medborgarskap i synnerhet. SAKs mål och styrka sedan 35 år är stöd till Afghanistans nationella självständighet och dess demokratiska, ekonomiska och sociala utveckling genom biståndsverksamhet i Afghanistan samt kunskapsspridning i Sverige om förhållandena i landet, inklusive säkerhetsläget. Vi menar att medlemmar i SAK som önskar engagera sig för stöd till afghanska asylsökande och flyktingar självfallet ska göra det men i dessa frågor inte agera eller uttala sig som företrädare för SAK.

SAK uppfattas ofta som en expertröst om situationen i Afghanistan av myndigheter, media och allmänheten i Sverige. En viktig anledning till detta, förutom vår erkänt unika förankring i landet, inte minst genom våra afghanska medarbetare, är att vi inte tagit ställning i politiska frågor i Afghanistan och att vi är en partipolitiskt neutral aktör i Sverige. Vi befarar att vi riskerar att erodera det förtroende vi hittills haft i det svenska samhället om vi engagerar oss i kampanjer för afghanska asylsökande eller tar ställning i asylpolitiska frågor. Vi föreslår därför att årsmötet ska uttala att SAK inte skall ta ställning i asylpolitiska frågor, d.v.s. inte uttala sig om utformningen av svensk asyl- och utlänningslagstiftning och hur den skall tillämpas vad gäller enskilda och grupper från Afghanistan.

Lennart Kotsalainen, Stockholm

Börje Almqvist, Stockholm

Björn-Åke Törnblom, Stockholm

Kicki Lindholm, Stockholm

Jan-Inge Bengtsson, Stockholm

Stephanie Kilander, Stockholm

Eva Haldén, Stockholm

Saskia Hoffsten, Stockholm

Årsmötet i Stockholms lokalkommitté uttalade sitt stöd för motionen 15 februari 2017

Styrelsens svar:

Motionärerna önskar att SAK inte skall ta ställning i asylpolitiska frågor d.v.s. inte uttala sig om utformningen av svensk asyl- och utlänningslagstiftning och hur den skall tillämpas vad gäller enskilda och grupper från Afghanistan.

Styrelsen anser att detta är en viktig principiell fråga och bedömer att såväl ledning, tjänstemän, lokalföreningar och medlemmar kan vara betjänta av att frågan förtydligas utifrån den massiva migration som berört Sverige (och Europa) sedan senaste årsmötesuttalandet gjordes 2014.

Intresset för Afghanistan har ökat i Sverige och kunskap om landet efterfrågas i stor utsträckning av kommunala tjänstemän, lärare, gode män, myndigheter m fl. SAKs tjänstemän, lokalföreningar och enskilda medlemmar gör stora insatser för att tillgodose behovet av kunskap och information.

Enligt portalparagrafen i stadgarna ska SAK *"sprida kunskap om förhållandena i Afghanistan och om SAKs biståndsverksamhet, samt bilda opinion för att därigenom främja solidariteten med dess folk"* förutom att stödja Afghanistans nationella självständighet, bedriva utvecklingsarbete i Afghanistan för att främja demokratisk, ekonomisk och social utveckling i landet samt bedriva insamlingsverksamhet till SAK:s biståndsverksamhet.

Årsmötet 2014 uttalade att:

"SAK anser att det är orimligt att återsända familjer, ensamkommande unga vuxna eller barn med svagt socialt nätverk i dagens Afghanistan. SAK ser som sin uppgift, om än underordnad biståndsverksamheten, att till den svenska regeringen och myndigheter vid behov bidra med kunskap och information om Afghanistan. Sverige bör vid prövning av migrationsstatus och vid återsändande till Afghanistan vägledas av FN:s flyktingorgan UNHCR:s rekommendationer. SAK uppmanar Migrationsverket att noga följa säkerhetsläget och inte göra generaliserande bedömningar då säkerhetsläget ständigt förändras i Afghanistan."

Detta uttalande har fungerat som riktmärke sedan maj 2014. Styrelsen uppfattar att motionärerna vill omformulera detta uttalande mot bakgrund av att styrelsen uttalat *"att SAK inte får riskera att uppfattas som en asylpolitisk organisation"*. Detta är en viktig distinktion att göra. Icke desto mindre är det ofta en subtil skillnad mellan stadgans uppmaning att *"sprida kunskap om förhållandena i Afghanistan"* och ställningstagande till lämplighet om återsändande, alltså skillnaden mellan att uttala sig om politiken och effekterna av politiken.

Styrelsen finner dock att det kan vara en fördel att på nytt betona portalparagrafen och påminna om hur viktigt det är att SAK med dess lokalorganisationer, medlemmar och ledning uppfyller stadgans mål (och rätt) att sprida kunskap och information om förhållandena i Afghanistan och vädja (och vid behov kräva) att myndigheter och beslutsfattare beaktar relevanta förhållanden inför beslut och effekter av beslut. Styrelsen menar vidare att detta är fullt förenligt med att SAK kan uttala sig om utformningen av svensk asyl- och utlänningslagstiftning och hur den skall tillämpas, förutsatt att den har en effekt på förhållandena i Afghanistan.

Styrelsen har uppfattat det som angeläget att årsmötet uppdaterar detta uttalande och har därför till årsmötet 2017 lagt ett förslag till uttalande.

Styrelsen föreslår årsmötet därför
att anse motionen besvarad

Motion 4: Stöd i Afghanistan till återvändande asylsökande

Asylsökande afghaner som får avslag på sin ansökan kan erbjudas ekonomisk hjälp av Sverige för att få en bostad och ett jobb i Afghanistan om personen återvänder frivilligt. Detta låter i teorin väldigt bra, men enligt rapporter från olika håll tycks verkligheten inte vara lika positiv. Organisationen *International Organisation for Migration* är den myndighet som skall betala ut ersättningen i Afghanistan. Alla ansökningar blir inte beviljade. Det rapporteras att pengarna inte blir utbetalade alls eller betalningen fördröjs månad efter månad. Det finns ibland många förbehåll för att få ut pengarna. Det har rapporterats fall där IOM har haft krav på fast arbete innan utbetalning. Det ankommer på individen att kontakta IOM, men det är inte ovanligt att flyktingen blir rånad på pengar och mobil när denne kommer till Kabul. Dator eller mobil är nästan ett måste för att veta sina rättigheter, få ut pengarna och hålla kontakt med sitt nätverk.

De återvändande afghanerna återvänder ofta mer trasiga i själen än när de kom till Sverige efter en pressande tillvaro på olika boenden i Sverige. De behöver ett kontaktnät i Afghanistan, vilket många saknar eftersom många bott i Iran eller andra länder hela eller stora delar av sitt liv. Om de har kontakter i Afghanistan redan när de är i Sverige kan detta underlätta återvändandet. De har grundläggande kunskaper om Sverige och dess sociala system, språk etc. De skulle kunna vara en resurs i Afghanistan om denna resurs kanaliserades rätt. Det är här SCA kan vara en sådan kontakt.

SAK (SCA) har ju sitt focus på biståndsarbete i Afghanistan. Att hjälpa flyktingar från Sverige är något som SCA inte haft på agendan eller i sina biståndsplaner. SCA skulle kunna vara en viktig länk mellan Sverige och Afghanistan för denna utsatta grupp. Ett lokalt stöd till dem från någon som känner till situationen i Afghanistan och Sverige kan vara mycket viktigt. Vi anser att SCA skall mer aktivt ta kontakt med dessa, oftast ungdomar och hjälpa dem initialt med att få utlovade lärlingsplatser, bostäder, ordna bankkonton, etc. SCA borde också kunna sätta press på IOM för att påskynda berättigade utbetalningar. SCA skulle kunna bli en fast punkt, ”en god man” i Afghanistan för många av de återvändande.

Yrkanden:

1. Att SCA bildar ett team som kan bevaka och ta emot hemvändande afghanska f d asylsökande i Sverige, så att de får tillgång till nödvändigt nätverk för att kunna starta ett nytt liv där på egen hand. I princip en ”god man” i Afghanistan.
2. Att SCA skall samverka med IOM i Afghanistan och Migrationsverket eller den myndighet som verkställer utvisningen i Sverige, så att de avisade lättare kan få sina rättigheter tillgodosedda *direkt* när de anländer med flyg till Kabul.
3. Att SCA undersöker om vissa av återvändande kan, i varje fall kortsiktigt, erbjudas ett projektarbete eller provanställning vid SCA. En förutsättning är att de har lämpliga kvalifikationer och att arbetsuppgifterna är viktiga för SCA. Att detta kan betyda mycket för den återvändande är självklart.
4. Att SCA samarbetar med Migrationsverket och ställer krav på Migrationsverket så att man startar fler lärlingsplatser än de som Migrationsverket har utlovat (finns 200 st,

förslår inte långt när flera tusen kommer tillbaka). För att underlätta detta bör SCA undersöka möjligheten att få tillgång till register över de skol- och yrkeserfarenheter som de återvändande har.

5. Att SCA aktivt söker samarbetsformer med Röda Korset i Afghanistan för att hjälpa denna utsatta grupp. Många av de utvisade har haft täta kontakter med Röda Korset i Sverige, där många även har varit volontärer.

Motionen antagen vid årsmötet den 16 mars 2017 vid Vänersborgs lokalavdelning av Svenska Afghanistankommittén.

Styrelsens svar:

Motionen yrkar på minst fem olika aktiviteter- allt för att underlätta för afghaner som nekats asyl i Sverige - såsom bildning av ett team som kan bevaka och ta emot hemvändande afghaner, samverkan med IOM i Afghanistan och samverkan med Migrationsverket och anskaffande av tillgång till dess register, undersökning av möjligheter till provanställning och projektarbete hos SAK i Afghanistan och samarbete med Röda Korset i Afghanistan

Förslagen utstrålar sympati och medkänsla med en specifik grupp afghaner - de som nekats asyl i Sverige. Enligt Migrationsverket kommer runt 18 000 att tvingas återvända av dem som kom 2015. Då är 2016 års asylärenden inte inräknade. Det handlar alltså om ett mycket stort antal människor.

Asylsökanden tas inte emot i Afghanistan specifikt utifrån vilka länder de skickas från. Antalet länder som återsänder afghanska flyktingar som vägrats asyl är många. En märklig form av särbehandling skulle bli följd. Migrationsverket har egen personal i Kabul, liksom IOM, Röda Korset m fl organisationer som arbetar med flyktingfrågor, migration och återvändande. Det är rimligt att utgå från att dessa lever upp till sina skyldigheter och ansvar.

SAK:s målgrupper, enligt policy, strategisk plan och programverksamheten är barn, kvinnor och människor med funktionsnedsättning på den afghanska landsbygden. SAK:s arbete är att bidra till drägligare liv för människor i Afghanistan och vi gör det genom våra insatser på landsbygden och har mycket begränsad programverksamhet i städerna. Vår biståndsverksamhet syftar på lång sikt till att undanröja orsakerna till att människor tvingas att fly.

SAK får ekonomiska medel från Sida, Världsbanken, EU, egen insamling mm. och förfogar inte över medel med vilka vi kan ta initiativ till nya stora projekt, som motionen föreslår. Skulle sådana insatser ändå påbörjas måste medel tas från annan verksamhet som då måste skäras ner.

Det är en gigantisk utmaning att åta sig det som motionen föreslår, både ekonomiskt, politiskt, programmatiskt, personellt och i tid. Men den tyngsta invändningen är ändå att SAK saknar erfarenhet och kompetens av sådan verksamhet.

Några ytterligare synpunkter som belyser svårigheterna med förslagen är att:

- God man är en juridiskt reglerad verksamhet som kräver en rättsstats institutioner och tillsyn.
- SAK har inget mandat (och heller ingen möjlighet) att utkräva ansvar från afghanska myndigheter.
- SAK har strikt reglerad rekrytering av hur anställda rekryteras. Att prioritera projektarbete och provanställning för en speciell grupp i ett samhälle där ungdomsarbetslösheten är skyhögt skulle bli mycket riskabelt.
- SAK:s nuvarande väl etablerade verksamhet kräver enorma insatser för att säkra kvaliteten i den med uppföljning, och stöd (monitorering). Att expandera till motionens föreslagna projekt skulle innebära enorma påfrestningar och resurser skulle behöva flytta från de pågående verksamheterna.
- Motionsförslagen, om de genomfördes, skulle oavsiktligt ge legitimitet åt avvisningarna.

Styrelsen föreslår därför årsmötet

att avslå motionen

Motion 5: Om kronisk undernäring bland elever i SAK:s skolor

Under de senaste åren har vi diskuterat orsakerna till varför så många elever i våra skolor inte klarar att nå de mest grundläggande målen för undervisningen. Ofta har man hänvisat till dåliga/inga skolbyggnader, gamla och opedagogiska läromedel och dåligt utbildade lärare, särskilt bristen på kvinnliga lärare. Ett annat problem är den höga frånvaron hos vissa elever. Men, inte någonstans i SAK:s information om sin skolverksamhet har jag kunnat hitta någon uppgift om hur barnen mår och vad de själva tycker om skolan. Däremot kan man läsa följande på SAK:s hemsida under rubriken "Sociala förhållanden i Afghanistan":

Den utbredda fattigdomen har lett till att ca 40% av barn under 5 år är kroniskt undernärda, (varav hälften svårt undernärda). Dessutom är 1/3 av barnen underviktiga och 3/4 lider av olika typer av mineralbrist.

Även barnmorskan Gulsoom tar upp problemet med undernäring i sin rapport till Lasse Bengtsson. Många av de barn och mödrar som Gulsoom möter i sin klinik lider av undernäring, vilket är vanligt på landsbygden. När de nyblivna mödrarna inte själva får i sig näring, kan de inte heller ge bröstmjölk till sina nyfödda. Då blir även barnen undernärda (Artikel, A-Nytt, 2017/1).

Att redan som nyfödd inte få tillräcklig näring för att kunna växa och utvecklas är ingen bra start på livet. Det får även konsekvenser för resten av livet, om barnen inte får adekvat hjälp. Enligt Unicef innebär näringsbrist att barn inte växer som de ska, att de blir lättare sjuka och att deras mentala utveckling försämras. Även immunförsvaret påverkas, vilket minskar motståndskraften mot de flesta infektionssjukdomar. Det innebär att vanliga sjukdomar snabbt kan bli livsfarliga. Om ett barn drabbas av undernäring under sina tre första år finns skadorna kvar i hjärnan under resten av livet. Det innebär en mental funktionsnedsättning med t ex inlärningssvårigheter, samt hämmad kreativitet och initiativförmåga (Unicefs hemsida).

Dessa hårda och deprimerande fakta borde rimligtvis även gälla en del av de elever som går i SAK:s skolor, eftersom vi har valt att arbeta i de mest fattiga och avlägsna områdena i Afghanistan.

Om man är undernärld och alltid mer eller mindre hungrig, så är det ju inte så konstigt att det är svårt att koncentrera sig och lära sig nya saker. Dessutom lever dessa barn med en ständig rädsla för vad som kan hända både dem själva och deras familjer. Att många barn har hög frånvaro från skolan kan antagligen förklaras med att de ofta blir sjuka p g a de inte fått äta näringsrik mat hemma.

Detta borde vi försöka ändra på genom att servera god och näringsrik mat i skolan!

Enligt SAK:s strategiska plan ska vi sträva efter samarbete mellan våra olika arbetsområden. När det gäller skolbarns hälsa i relation till deras skolresultat borde man kunna starta ett pilotprojekt där hälso- och utbildningsavdelningarna kunde samarbeta. Genom att undersöka alla elevernas hälsa i en skola och samtidigt mäta deras skolresultat kunde man få en aktuell uppfattning av barnens situation. En annan viktig faktor är att fråga barnen själva vad de

tycker om skolan, något som allt för ofta glöms bort.

Nästa steg skulle vara att servera alla eleverna god och näringsrik frukost eller lunch. Det skulle antagligen höja närvarofrekvensen avsevärt. Barnen blir inte sjuka så ofta och föräldrarna får en mun mindre att mätta. För att kunna dokumentera vad som händer under projektet och mäta effekterna på barnens hälsa och skolresultat krävs pedagogisk och metodisk kompetens. Det skulle kanske det nystartade TEMP 2-projektet kunna bidra med.

Förslag

att starta ett pilotprojekt om betydelsen av skolbarns hälsa i relation till deras skolresultat,
att servera alla eleverna i en skola näringsrik mat,
att hälso- och utbildningsavdelningarna planerar och samarbetar om projektet,
att deltagarna i TEMP 2-projektet dokumenterar och utvärderar effekterna av projektet

Elisabet Amcoff
SAK-medlem, Göteborg

Styrelsens svar:

Motionären har uppmärksammat en problematik som också noterats i andra utvecklingsländer med utbredd fattigdom. FN-organet World Food Programme (WFP) bedriver också program i flera länder där skolbarn erbjuds åtminstone ett mål mat. 17,4 miljoner barn i 62 länder fick mat i skolan genom WFP 2015, vilket möjliggjort många av dessa barns skolgång. Ytterligare 10 miljoner barn fick mat genom WFP:s stöd till skolmyndigheters att förse skolbarn med skolmat.

Samtidigt kan också dessa program genom sin design också skapa problem för lokalsamhället genom att de ökar kraven att bidra och på så sätt minska nyttan av dem. Det kan finnas mer effektiva sätt att både säkra barnens skolgång och öka matsäkerheten i lokalsamhället. Det finns också hållbarhetsutmaningar. Vad händer om matprogrammet försvinner, till exempel om finansieringen försvinner, eller matpriserna ökar? Skolmatsprogram är alltså väldigt beroende av lokala kontexter.

Styrelsen föreslår mot bakgrund av ovan att SAK skall ytterligare studera möjligheterna att ge skolbarn i SAK:s skolor mat för att öka deras förmåga att klara skolan väl. Utifrån denna analys kan vidare åtgärder vidtas som exempelvis ett pilotprojekt som kan utvecklas vidare. Genomförandet bör bestämmas i samråd med SAKs målgrupper och utifrån förstudier och pilotverksamhet

Styrelsen föreslår därmed årsmötet

att anse motionen besvarad

Motion 6: Kontroll över läkemedel inom SAKs organisation i Afghanistan**BAKGRUND**

Enligt vår mening är svenska folket mycket givmilda och generösa när det gäller välgörenhet. Även Sveriges politiska styre, oavsett partifärg, har under lång tid bidragit till utveckling och minskning av fattigdom i utvecklingsländer och inte minst i Afghanistan. Med detta vill vi ha sagt att vi i SAK har ett stort ansvar att förvalta de stora ekonomiska resurserna på bästa möjliga sätt för det afghanska folket.

Utdrag från SAK:s Policy***"5. Målgrupper och huvudsakliga arbetsområden i Afghanistan***

Utvecklingsmål inom hälsovårdsprogrammet:

Förbättrad hälsa och minskad dödlighet bland den afghanska befolkningen genom att främja förebyggande och kurativa tjänster och prioritera primärhälsovård med specifikt fokus på kvinnor och barn". Fastställt 1 december 2012.

Vetenskap & Hälsa. Lukrativt med falska läkemedel

Enligt världshälsoorganisation (WHO) är en tiondel av alla läkemedel i världen förfalskade, vilket kan innebära upp till 50 % av alla mediciner i utvecklingsländer. P. g. a. stora vinster och lite risk och för konsekvenser satsar droggarteller mer och mer på förfalskade mediciner. Detta med bakgrund till att Afghanistan ligger på 170e plats när det gäller korruption (Transparency International).

Majsstärkelse med inslag av tungmetaller, tegelstenspulver, -amfetamin, bläck, väggfärg eller möbelpolish. Det är vad som kan finnas i förfalskade läkemedel, en -marknad som idag anses ge större vinster än drogbrottsligheten.

Problemet är enormt, främst i den fattiga världen, men även i rika länder som Sverige. Det är också ganska okänt. Det vet etnologiprofessorn Susanne Lundin, som börjat forska på området.

Mellan 100 000 och en miljon dödsfall per år anses bero på förfalskade läkemedel. Dödsfallen kan bero på att patienterna inte fått den läkande substans de behövt, men också på att de förfalskade medlen innehållit farliga ämnen.

Publicerat 13 juni 2016

En tiondel av alla läkemedel i världen är förfalskade, enligt Världshälsoorganisationen. Handeln beräknas ge större vinster än drogbrottsligheten – och förekommer även i Sverige.

Här skriver etnologen Susanne Lundin och läkaren Margareta Troein om ett växande problem som skördar allt fler människoliv.

Publicerat: *Forskning & Framsteg*, 22 november 2016. Författare: Susanne Lundin, Margareta Troein.

Den globala kriminaliteten med falsk medicin omsätter mångmiljardbelopp och måste stoppas. Det anser forskarna bakom en studie som beskriver hur människor har drabbats i Kongo där falska mediciner skadade 1000 personer.

Publicerat: P1 Vetenskapsradion, 17 januari 2017

Korruption för miljarder i Afghanistan

Korruptionen kostar afghanska folket uppemot 18 miljarder kronor om året, nästan lika mycket som opiumhandeln omsätter, säger ett FN-organ. De nästan 18 miljarder kronor som afghanerna sammanlagt tvingades betala i mutor motsvarar 23 procent av landets BNP och nästan lika mycket som omsättningen på narkotikamarknaden.

Publicerat: SVT Nyheter, 19 januari 2010

*Vård och behandling av patienter runt om i världen hotas av korruptionen inom den globala läkemedels- och hälsosektorn. Det konstateras i en ny rapport som antikorrupsionsorganisationen **Transparency International** publicerar idag.*

Sophie Peresson är ansvarig för den nya granskningen och säger att det handlar om stora pengar på den globala medicinmarknaden, som många vill vara med och dela på. Hälsobranschen är ett område där det är mycket pengar i omlopp. När man ser till mängden läkemedel som köps in, så är frestelsen stor för att en del personer stoppar lite pengar i egen ficka

Dyr och dålig sjukvård, läkemedel till överpris och onödiga dödsfall är effekterna av den korruption som pågår inom hälso- och läkemedelssektorn, enligt Transparency International och som nu för första gången granskat den globala vårdsektorn. Rapporten är fylld av exempel på oetisk marknadsföring, förfalskade mediciner och mutor till beslutsfattare och läkare. Det kan få långtgående effekter, menar Sophie Peresson. Hela hälsosystem kan hotas om patienterna förlorar tron på sina läkare. I förlängningen ger korruptionen bristande tillit, dels hos befolkningen som inte litar på att myndigheterna kan garantera en säker vård, dels hos enskilda patienter som oroas över att läkarna helst skriver ut de piller de fått betalt för att favorisera.

– Det behövs bättre övervakning och sanktioner, säger Sophie Peresson. Vi måste se till att våra euro, kronor, dollar och pund räcker tillräckligt långt för att ta hand om vår åldrande befolkning.

Publicerat: P1 Vetenskapsradion 2 juni 2016

MOTIONENS YRKANDEN

Med ovanstående bakgrund yrkar vi därför:

- Att SAK utreder hur många procent av SAKs årliga budget går till läkemedel och hur mycket det är i svenska kronor
- Att SAK utreder hur upphandlingarna av SAK:s inköp av läkemedel sker
- Att SAK utreder vem/vilka som är ansvariga för dessa upphandlingar
- Att SAK utreder vilka kompetenser dessa personer besitter
- Att SAK utreder vilka läkemedelsbolag som SAK handlar läkemedel ifrån
- Att SAK utreder hur spårbarheten och granskningen av bolagen sker?
- Att SAK utreder om det görs någon analys av de upphandlade läkemedlen och i så fall vem och av vilka analysföretag? Om det inte görs analys, anser SAK att det finns anledning att göra analyser?
- Att SAK inför kontinuerliga oberoende granskningar och inspektioner av tredje part vad gäller inköp av läkemedel.

Motionen antagen vid årsmötet för Vänersborgs lokalkommitté av SAK den 16 mars 2017.

Styrelsens svar:

Motionärerna uppmärksammar ett stort globalt problem med svåra konsekvenser för folkhälsan. I många länder är en stor del av de läkemedel som säljs över disk och över internet av låg kvalitet eller verkningslösa.

SAK gör sin upphandling av läkemedel storskaligt från etablerade leverantörer och leveranserna kontrolleras av medicinskt utbildad personal från hälsoprogrammet. Det är alltid beställande enhet som utför kvalitetsgranskningar av leveranserna.

Styrelsen föreslår att Hälsoprogrammet följer upp motionärernas yrkanden och beskriver hur granskningen ser ut för att undvika förfalskade läkemedel eller läkemedel som inte motsvarar förväntad/ beställd kvalitet.

Beträffande kontinuerliga inspektioner av tredje part, så regleras ansvar för upphandlingen av Hälsoprogrammenheten genom upphandlingsreglerna. Externa kontroller åligger SAKs interna revisionsenhet. Om det befinnas påkallat utifrån Hälsoprogrammets rapport, bör i en första instans upphandlingsreglerna justeras och internrevisorerna ges uppdraget att följa upp att dessa riktlinjer följs.

Styrelsen föreslår därmed årsmötet

att anse motionen besvarad

Motion 7: Om bildandet av en aktivitetsgrupp för att stödja kvinnors och flickors rättigheter i Afghanistan

SAK:s verksamhet i Afghanistan med utbildning, hälsovård och stöd till funktionshindrade har starkt bidragit till att kvinnors och flickors situation blivit bättre i de områden där vi verkar. Detta arbete har också stort stöd i Sverige bland våra medlemmar och givare samt hos allmänheten, oavsett politisk eller religiös tillhörighet. Det finns dock en bred och mångfacetterad kvinnorörelse i vårt land som vi i endast begränsad grad lyckats engagera. SAK kan därför göra mycket mer för att mobilisera de organisationer och enskilda i Sverige som förstår att bistånd riktat till kvinnor och flickor leder till en positiv samhällsutveckling för det afghanska samhället i sin helhet.

Det finns en ökad medvetenhet inom SAK om att vi behöver utveckla våra arbetsformer för att nå ut till nya grupper i det svenska samhället. Bildandet av olika aktivitetsgrupper, centralt och lokalt, är ett sätt att fånga upp det intresse som finns kring en specifik fråga utan att deltagarna nödvändigtvis behöver vara aktiva i en lokalkommitté. Jag anser att det skulle vara strategiskt viktigt för SAK om vi lyckades mobilisera den opinion i Sverige som står bakom kvinnors och flickors rättigheter i Afghanistan i större grad än hittills. Jag tror att bildandet av en central aktivitetsgrupp med kvinnors rättigheter i Afghanistan som fokus skulle kunna vara ett viktigt verktyg för att nå och engagera den breda opinion i Sverige som kämpar för kvinnors rättigheter i världen. SAK:s styrelse bör därför ta initiativ till bildandet av en sådan aktivitetsgrupp. Detta kan ske genom att identifiera några medlemmar som åtar sig arbetet att leda aktivitetsgruppens arbete initialt. Gruppen kan bjuda in föreningar som arbetar med kvinnors rättigheter för att identifiera gemensamma aktiviteter av utåtriktad karaktär. Aktivitetsgruppens arbetsformer och verksamhet bör dock definieras av gruppmedlemmarna själva men utgångspunkten är att aktiviteterna ska syfta till att stödja SAK:s arbete genom information, insamling och opinionsarbete till stöd för Afghanistans kvinnor och flickor. Jag föreslår därför

att SAK:s styrelse får till uppgift att initiera bildandet av en central aktivitetsgrupp för att stödja kvinnors och flickors rättigheter i Afghanistan.

Lennart Kotsalainen, Stockholm

Styrelsens svar:

Styrelsen instämmer helt i motionärens beskrivning av potentialen i en bredare mobilisering av svenska organisationer och enskilda för bistånd riktat till kvinnor och flickor.

Frågan lämpar sig också mycket väl för en aktivitetsgrupp, en arbetsform som SAKs demokratiberedning föreslog (och bifölls av årsmötet 2015) i syfte att förenkla medlemsaktivism. Aktivitetsgrupper initierats dock inte av styrelsen, utan av minst tre medlemmar som tillsammans avgör mål och metoder.

”Upstarten går till så att minst **tre medlemmar** som vill jobba ihop för ett mål, skriver en *aktivitetsplan*, och ber om liten administrativ budget för genomförandet. Om de beviljas det, har de ett *återrapporteringskrav* om vad de gjort, hur pengarna använts och hur det hela utfallit efter årets slut.”

Ur Demokratiberedningens slutrapport 2015, s 32

Med detta sagt vill styrelsen uttrycka sin stora uppskattning av motionen och bidrar gärna till en eventuell grupps arbete.

Styrelsen föreslår därmed årsmötet:

att anse motionen besvarad

Motion 8: Uppföljning av motion solvatten från 2015

Ur SAKs bedömning från verksamhetsberättelsen 2015

”Förslagen i motionerna uppskattades och övervägdes av SAKs ansvariga i Afghanistan, även om bedömningen var att de i de flesta fallen krävde infrastruktur som till exempel pålitlig strömför.”

SAKs ansvariga som gjorde utredningen och bedömningen av Sollvatten har uppenbarligen missbedömt hur tekniken fungerar. Produkten kräver varken infrastruktur eller pålitlig elförsörjning. Det är bara fylla på vatten och att placera den speciella behållaren i solljus ett antal timmar.

Solvatten AB i Sverige har utvecklat en patenterad och bärbar behållare som med hjälp av solljus renar förorenat vatten från mikroorganismer, vilka kan orsaka vattenburna sjukdomar.

Rent dricksvatten i Afghanistan är en bristvara. Solvatten ABs patenterade lösning hjälper människor att smidigt få tillgång till rent dricksvatten på hushållsnivå, samt är enkel och praktisk att använda.

Solvattens bärbara behållare är speciellt utformad för att *rena och lagra* vatten. De används flitigt och aktivt i mer än 45 projekt med 200 000 användare över hela världen bl.a. av organisationen **Afghan NGO**.

Solvatten har vunnit 18 prestigefulla priser. Se hemsida www.solvatten.se

När Barak Obama besökte Sverige 2013 fanns Solvatten AB på hans agenda:

In 2013 President Barack Obama visited the Royal Institute of Technology (KTH) in Stockholm. Petra Wadström was given the opportunity to present the device and explain how it is used around the world to improve health, empower women and lower greenhouse gas emissions.

Från SAK:s kontor i Stockholm (Malmgårdsvägen 63) till Solvatten ABs kontor Roslagsgatan 56 är bara ca 17 min. med bil och 33 min med allmänna kommunikationer. Gratis lån av en solvattenbehållare erbjuds för t ex demonstration vid årsmötet i Göteborg.

Priset för Solvatten är starkt beroende på kvantitet och lägst blir det med containerkvantiteter, i storleksordningen 500 SEK/st. Livslängd minst fem år.

YRKANDEN

1. Att SAK (SCA) på nytt *i detalj* granskar tekniken hos Solvatten
2. Att SAK kontaktar och besöker Solvatten AB i Stockholm för information, både teknisk och kommersiell.
3. Att SAK (SCA) undersöker erfarenheterna med Solvatten hos ev. andra biståndsorganisationer i Afghanistan och i andra länder med liknande förutsättningar.
4. Att SAK (SCA) undersöker hur man praktiskt skulle kunna använda Solvatten- tekniken i afghanska byar där SCA arbetar. Möjligheter och begränsningar. Vilka användare skall prioriteras?

Ali Taimory och Lennart Olsson

Vänersborgs lokalavdelning av Svenska Afghanistankommittén

Styrelsens svar:

Styrelsen väljer att besvara motionerna 8 – 12 tillsammans. Se svar motion 12.

Motion 9: Uppföljning av motion 13, 15 och 16 från år 2015**1. BAKGRUND**

Motion 13 | Om ett duschsystem

Motion 15 | Om en tvättstuga

Motion 16 | Om kylrum

SAK-ansvarigas bedömning av ovan nämnda motioner 2015:

”Förslagen i motionerna uppskattades och övervägdes av SAKs ansvariga i Afghanistan, även om bedömningen var att de i de flesta fallen krävde infrastruktur som till exempel pålitlig strömför.”

Källa: SAKs verksamhetsberättelse 2015

Undertecknade menar emellertid att skälet, att det oftast saknas tillförlitlig strömförsörjning för att implementera de tre motionerna, inte längre är ett hållbart skäl.

2. SOLCELLER

Solcellstekniken har utvecklats enormt under senare år och **priserna har sjunkit avsevärt**, vilket öppnar nya möjligheter på platser där det inte tidigare finns elström från nät och till en rimligare kostnad.

Numera är användning av solenergi i Afghanistan inte ovanligt och det finns flera etablerade företag som jobbar med enbart solenergi. Även staten satsar på solenergi.

تا فعلاً اداره انرژی جدید دولتی ۷۲ پروژه آفتابی را به قیمت ۳۴۵ میلیون دالر به بهره‌برداری سپرده است

”Hittills har den nya energimyndigheten startat 72 solenergiprojekt och har satsat i motsvarande 345 miljoner USD.”

https://fa.m.wikipedia.org/wiki/%D8%A7%D9%86%D8%B1%DA%98%DB%8C_%D8%AF%D8%B1_%D8%A7%D9%81%D8%BA%D8%A7%D9%86%D8%B3%D8%AA%D8%A7%D9%86#.D8.A7.D9.86.D8.B1.DA.98.DB.8C_.D8.AE.D9.88.D8.B1.D8.B4.DB.8C.D8.AF

Nu mera finns solceller till och med i grottorna i Bamiyanprovinsen.

Här är bara några av tio tal företag i Afghanistan som jobbar med solenergi.

<http://www.afghansolar.com/>

<http://www.qrt dw.com/?page=2>

http://www.afghan-solar.com/en/solar_power_systems/index.html

<http://www.etc-power.de/>

<http://afghanwindsolar.com/index.php/products/solar-pump-controller>

<http://www.rastagarbros.com/>

<http://www.eecoinstapower.com/solar.html>

<http://www.dansksolenergi.dk/Projekter/Afghanistan/Afghanistan.shtml>

Kontakt och dialog med ett par av dessa solcells företag i Afghanistan har gjorts och muntligt har de nämnt att producera el med solceller för att driva tvättmaskin samt kylaggregat i Afghanistan är fullt möjligt och de ser inga hinder för det.

Ett attentat 2016 som har anknytning till elförsörjningen

Minst 80 människor dödades och över 260 skadades när självmordsbombare genomförde en koordinerad attack mot en fredlig demonstration i den afghanska huvudstaden Kabul. De omkring 3000 demonstranterna hade samlats för att kräva att en planerad kraftledning ska dras genom provinsen Bamiyan, en av de mest eftersatta delarna av Afghanistan.

Källa: AFTONBLADET 23 juli 2016

Denna tragiska händelse bekräftar att satsning på **lokala** solceller och elaggregat för elförsörjning borde vara högprioriterade områden på landbyggen i Afghanistan.

3. HYGIEN OCH FÖREBYGGANDE HÄLSOVÅRD

*”Mödradödligheten har också minskat kraftigt under den senaste tioårsperioden. Men trots det är Afghanistan fortfarande **ett av de länder i världen där andelen kvinnor som dör i***

samband med graviditet och förlossning är allra högst. I Afghanistan dör 400 av 100 000 kvinnor – i Sverige är motsvarande siffra 4.”

Källa: SAKs verksamhetsberättelse 2015

Sanitet, god hygien, tillgång till rent vatten är grundförutsättningar till god hälsa. God hälsa bidrar till friskare familjemedlemmar. Friskare familj innebär mera tid för mödrar att satsa på utbildning. Högre utbildning är ett steg närmare ut ur fattigdomen. En lång resa börjar alltid med ett första steg.

I kombination med modern teknik såsom **el från solceller** anser vi att ett effektivt duschsystem, kylrum och tvättstuga är några viktiga åtgärder som kan *förebygga och bidra* till både bättre hälsa och ekonomi för människor i Afghanistans byar. Speciellt duschsystem och tvättstuga och då inte minst för kvinnor och barn. En frisk och alert moder och hustru är kärnan. Hennes hälsa är avgörande för barnens framtid och även för familjens ekonomi. Satsning på *förebyggande hälsovård* är en väg till SAKs vision **”Ett Afghanistan fritt från fattigdom.”**

Implementering och satsning på dessa motioner kan bidra till minskning av dödligheten bland kvinnor i Afghanistan samt är en komplettering utöver de stora satsningar som SAK för övrigt utför i Afghanistan, Ytterligare fördelar med dessa motioner är miljövinster som redovisades 2015.

4. YRKANDEN

Med bakgrund av ovanstående yrkar vi:

1. Att SAK utreder redovisningen av de ansvarigas bedömning av ovan nämnda motioner (13, 15 och 16 från 2015) och omprövar bedömningen då vi anser att det numera går att ordna en *småskalig lokal* energiförsörjning med t ex solceller, alltså ingen krävande infrastruktur.
2. Att SAK satsar på **småskalig lokal grön energi** i Afghanistan för elförsörjning och framför allt genom *lokala solcellsanläggningar*
3. Att SAK söker samarbete med andra NGO:s i Afghanistan om **lokal grön energisatsning**
4. Att SAK prioriterar upp satsningar på *förebyggande hälsovård*
5. Att SAK startar projekt betr. duschsystem (Hamam)
6. Att SAK startar projekt betr. tvättstuga (Rekht shor khane) projekt
7. Att SAK startar projekt betr. kylrum (Sard khane)

Vänersborgs lokalavdelning av Svenska Afghanistankommittén 2017-03-23

Ali Taimory, Lennart Olsson

Styrelsens svar:

Styrelsen väljer att besvara motionerna 8 – 12 tillsammans. Se svar motion 12.

Motion 10: Pelletsspis, uppföljning av motion 14 Matlagningskamin år 2015

1. BAKGRUND

Konsten att hålla värmen

”Buchari är ordet på allas läppar i Afghanistan så här års, när termometern allt oftare når under nollstrecket. Det betyder kamin, och så här inför vintern är det en av de viktigaste tillhörigheterna i ett hem. Utan kamin ingen värme. Centralvärme eller elvärme är ovanliga – och opålitliga – företeelser. Och att det är bucharis som gäller vittnar lukten och den ständiga rökdirman över Kabul.

Afghanska bucharis är billigast, kostar 1500-3000 afghanis (ungefär 200-400 kr). Lokalt producerade, enligt traditionell modell. Men de är också minst värmeeffektiva, slukar massor med ved. Och de är otäta, röken gör att man måste städa ofta.”

Anna-Karin Johansson SAKs GS

Källa : MÅNADSARKIV DECEMBER 2014

Denna beskrivning av Anna-Karin är så tydlig och visar kaminens betydelse i hushållet och inte minst under vintersäsongen, vilket leder till motionen om matlagningskamin.

Matlagningskamin

SAK-ansvarigas bedömning av ovan nämnd motion 2015:

”Förslagen har följts upp av ansvariga inom programarbetet.”

”Kaminen bedömdes inte vara möjlig att introducera för närvarande.”

Källa: SAKs verksamhetsberättelse 2015

”I Afghanistan möter jag stor fattigdom och utsatthet, men också en stark vilja till förändring och framsteg inom många områden.”

Anna-Karin Johansson SAKs GS

Hunger och undernäring

”Den utbredda fattigdomen i Afghanistan gör att cirka 40 procent av barnen under fem år är kroniskt undernärda. De flesta barn lider av olika typer av mineralbrist. En av de vanligaste dödsorsakerna för små barn är infektioner i luftvägarna.”

Källa: SAKs verksamhetsberättelse 2015

Undernäring leder till försämrat immunförsvar som i sin tur ökar risken att drabbas av infektionssjukdomar som luftvägsinfektioner, diarré, mässling, och malaria.

Konflikterna i Afghanistan och Irak samt höga matpriser har dock ökat antalet hungrande även i denna region.”

Källa: FN-fakta nr 1/09: FN och matfrågan

<http://fn.se/wp-content/uploads/2016/08/Faktablad-1-09-FN-och-matfr%C3%A5gan.pdf>

”För ett litet barn kan undernäring snabbt leda till döden. Undernäring har många olika skepnader och ett barn kan drabbas på många sätt samtidigt. Oftast syns det inte utanpå eftersom många av de barn som riskerar att dö av undernäring inte visar några yttre tecken på svält. De livshotande skadorna drabbar istället insidan av kroppen, framförallt hjärnan.

Näringsbrist innebär att barn inte växer som de ska, att de lättare blir sjuka och att deras mentala utveckling försämras. Immunförsvaret påverkas, vilket minskar motståndskraften mot de flesta infektionssjukdomar, som till exempel diarré, luftvägsinfektioner, mässling och malaria. Det innebär att vanliga sjukdomar snabbt kan bli livsfarliga.

Att förbättra mödrars hälsa är viktigt för att barnen ska bli friskare.”

Källa: UNICEF Faktablad Undernäring

<https://unicef.se/fakta/undernaring>

2. SKÅNSK SPIS

”En spis med miljövänligt bränsle, utvecklad i Skåne, ska testas i ett flyktingläger i Zimbabwe. ”Kan förbättra livsvillkoren för många.”

Att laga mat över öppen eld är förenat med livsfara i många av världens fattiga områden. Luftföroreningar gör att omkring 4 miljoner människor dör i förtid varje år, enligt WHO, i sjukdomar kopplade till undermåliga matlagingsförhållanden.

För att lyckas nå marknadens fulla potential, behöver vi en alternativ spis som kan brinna med väldigt låga emissioner. Spisen har utvecklats av miljöteknikföretaget Zemission på Ideon i Lund och Zenit Design i Malmö. Båda företagen har arbetat ideellt under ett par års tid för att stötta med produktdesign och förbränningsoptimering.

– Det gör vi för att vi tror på pelletsspisens möjligheter att förbättra livsvillkoren för många.

De första prototyperna har testats i Zambia under hösten – och nu har FN:s flyktingorgan UNHCR lagt en beställning för nästa år. Då ska spisen testas i ett flyktingläger med 2 000 boende i Zimbabwe.”

Pelletsspisen testas här av Grace Mwanza, säljare på Emerging Cooking Solutions i Zambia.

<https://www.8till5.se/2016-12-15/skansk-spis-ska-testas-i-fns-flyktinglager>

Källa: MILJÖTEKNIK 15 december 2016

Per Löfberg är grundare för företaget Emerging Cooking Solution. Han kan tänka sig att delta i ett Skype möte mellan 5-8 min. på årsmötet i Göteborg.

<http://www.emerging.se/>

Bra och dålig hälsa börjar ofta i köket....

Därför kan en satsning på pelletsspisar vara en bra investering inför det afghanska folket, vilket kan ge en långsiktig positiv effekt för både hälsa och miljö.

YRKANDE

1. Redovisning av undersökningen som har gjorts i samband med matlagnings- kaminen 2015
2. Att SAK kontaktar ECS (Emerging Cooking Solution) för att få teknisk, praktisk och kommersiell information om deras pelletsspis.
3. Att SAK översiktligt undersöker marknaden för ev. alternativa produkter
4. Att SAK följer upp resultat och erfarenheter med spisen i Zambia och Zimbabwe.
5. Om resultaten verkar lovande och man ser en möjlighet i Afghanistan:
Att SAK genomför prov med ett begränsat antal spisar i Afghanistan, på en plats där man kan få tag i bränslepellets. Vid positiva erfarenheter och vid planer på större satsning bör spisen om möjligt produceras i Afghanistan, vilket automatiskt leder till fler arbetstillfällen och därmed egen försörjning
6. SCA bör på tidigt stadium tänka igenom hur distribution, val av mottagare och uppföljning mm, skall ordnas.

Ali Taimory och Lennart Olsson

Vänersborgs lokalavdelning av SAK

2017-03-25

Styrelsens svar:

Styrelsen väljer att besvara motionerna 8 – 12 tillsammans. Se svar motion 12.

Motion 11: Digitala hjälpmedel. Uppföljning av motion 17 E Torget (E Meidan) 2015

BAKGRUND

Mer än 90 % av den afghanska befolkningen har tillgång till mobil telekommunikation. Detta indikerar hur hög prioritet mobilanvändandet har för många afghaner och vilka stora möjligheter som öppnar sig med mobil telekommunikation. På grund av detta kan mobiltelefonerna bli till en stor resurs vid utvecklingen av landet.

Afghanistan Conference on Sanitation

Trots det höga antalet av mobil-smarttelefoner i Afghanistan, är det bara 10 % av landets befolkning som har tillgång till en fungerande sanitet. Detta enligt Akber Rostami landsbygdsutvecklingsministeriets talesman i Afghanistan i sanitetskonferensen med UNICEF och Världsbanken november 2015 i Kabul.

<http://khabarname.net/blog/2016/11/22/afcosan/>

För att de övriga 90 % av den afghanska befolkningen ska ha tillgång till fungerande sanitet, bättre hälsa och ekonomi krävs bl.a. reformer, men också att utnyttja den snabba digitala tekniken. Då kan vi nå visionen **"Ett Afghanistan fritt från fattigdom"**.

Drygt hälften av Afghanistans befolkning är under 20 år. Många har växt upp med mobiltelefoner och har kunskaper om den digitala världen. Därför är det helt naturligt att ta hjälp av ny teknik och digitala hjälpmedel för att utveckla landet.

"Digitala klyftor riskerar att öka orättvisorna".

"Som biståndsaktör vet vi att informationsteknologi har en enorm potential för att nå de Globala målen för hållbar utveckling. Redan idag kan jordbrukare snabbt och enkelt få väderprognoser eller ta reda på marknadspriset för sina grödor och lärare som bor i svårtillgängliga områden kan kompetensutvecklas på distans. Mobiltelefoner används för att överföra pengar och betala varor och patienter får medicinsk rådgivning via telefon och påminns om att ta sina hiv-mediciner via appar. Med hjälp av internet kan medborgare också upptäcka och larma om misstänkta fall av korruption."

Källa: Jens Karberg, programansvarig specialist ICT for development, Sida

<http://www.sida.se/Svenska/aktuellt-och-press/Debattartiklar/2016/digitala-klyftor-riskerar-att-oka-orattvisorna/>

"Den hopplösa kontinenten".

"Afrika förknippades med svält, krig och fattigdom och det kändes osannolikt att det kunde förändras i positiv riktning. I backspeglarna kan vi se att experterna hade fel. Årtionden av miljardbistånd lyckades inte lyfta Afrika ur fattigdom. Men så kom mobilen och internet. Redan på en reportageresa i Tanzania för några år sedan framstod förändringen som en revolution. Jag mötte boskapsskötare som inte kunde läsa och skriva men som hade en mobil som en av få ägodelar där de dagligen kunde kontrollera djurpriser. Etiopien som tidigare var närmast synonymt med massvält har en tillväxt på 7,5 procent utan en droppe olja att exportera."

Källa: AFTONBLADET Wolfgang Hansson 18 januari 2014

<http://www.aftonbladet.se/nyheter/kolumnister/wolfganghansson/article18194196.ab>

E-torget, ett exempel på en tänkbar SCA-utvecklad applikation

E-Torget ska fungera som en mobilnättjänst som inriktar sig till bl.a. småskaliga jordbrukare i Afghanistan. Tjänsten/appen ska ge råd och information som man behöver för att förbättra och öka produktiviteten bl.a. inom jordbruket. Det kan finnas länkar till specifik information om grödor, jordbruksteknik, boskap, redskap och länkar till experter i den sökandes område och tips på hur man kan nå sin marknad.

På liknande sätt kan SAK/SCA-utvecklade IT-tjänster användas inom

- utbildning och distansutbildning, t ex för lärare och hälso- och sjukvårdspersonal (kanske speciellt bra lämpad för kvinnor)

- *hälso-och sjukvård, med prioritet för kvinnor*
- *hantverk och kommersiell verksamhet, t.ex. kvinnor som syr och säljer kläder.*

E-tjänster kan ge andra effekter t.ex.

- Ge arbetstillfällen i många byar (kvinnor ska prioriteras)
- Ge fler arbetstillfällen vid utvecklingen av mobiltjänsten. *Kanske ge utvisade asylsökande en ny chans i Afghanistan genom att utnyttja deras kunskaper??*
- Öka anledningen och motivationen till att installera solceller där nät-el saknas.

YRKANDEN

1. Att SAK/SCA, genom samarbete mellan företagare och studenter både i Afghanistan och här i Sverige, utvecklar digitala (inkl. mobila) tjänster som direkt berör SCAs verksamhet i Afghanistan (utbildning, hälso-och sjukvård, landsbygdsutveckling etc.).
2. Att SAK prioriterar satsning på digitala tjänster inom de områden som SAK är verksam. Extra hög prioritet på utbildning och hälsovård och speciellt för kvinnor.
3. Att SAK/SCA undersöker möjligheter till samarbeten och kommersiella avtal med andra NGO:s i detta ärende. SAK/SCA skall undersöka andra NGO:s hemsidor och IT-tjänster anpassade för Afghanistan eller länder med liknande förhållanden. *Undvik att uppfinna hjulet på nytt!*
4. E-tjänsten kan vara en egen SCA-app och/eller en lättanvänd konventionell hemsida, användarvänlig och gärna utvecklad för personer med begränsad erfarenhet av IT.

Ali Taimory och Lennart Olsson, Vänersorgs lokalavdelning av Svenska Afghanistankommittén 2017-03-25

Styrelsens svar:

Styrelsen väljer att besvara motionerna 8 – 12 tillsammans. Se svar motion 12.

Motion 12: Uppföljning av motion 18 tovning (namad) från år 2015**BAKGRUND**

Förslaget i motionen 2015 har följts upp av ansvariga inom programarbetet.

”Motion 17 och 18 mottogs väl och kommer att övervägas vidare i samband med förberedelserna för nästa strategiska plan.”

Källa: SAKs verksamhetsberättelse 2015

ULL OCH TOVNING

Ull är en inhemsk råvara i Afghanistan och används bl.a. till ”äkta” knutna mattor. Tovning av ull är en urgammal process som inte är helt okänd i Afghanistan, men borde kunna vara föremål för en mycket större verksamhet. En verksamhet som passar för hushåll och byar på landet. SAK har ju i mindre skala ordnat mikrolån som starthjälp för mindre verksamheter. Tovning skulle kunna vara en utmärkt verksamhet som kan vara föremål för mikrolån.

Processen kräver utöver ull, i princip bara vatten och såpa samt maskinell eller manuell ”knådning” av ullen för att skapa en produkt.

Fördelar med tovning och tovade produkter i Afghanistan

- Processen kräver endast lite förkunskap och investering
- Råvara och arbetskraft finns i Afghanistan
- Passar för mikrolån om syftet är att starta en kommersiell verksamhet
- Kan bidra till fler jobb, inte minst för kvinnor
- Verksamheten passar för enskild person eller för grupp
- Finns potential att exportera produkterna
- Är en miljövänlig textil
- Tovade produkter håller värme och skyddar mot kyla både i torrt och vått tillstånd (unik egenskap hos ull). Produkterna kan anpassas för alla åldrar.
- Bidrar till ett hållbart samhälle.
- Är den äldsta textiltillverkningen som man känner till och nu trendigare än någonsin. Utöver klädesplagg kan tovning användas för tillverkning av konsthantverk.
- Satsning på tovning i Afghanistan väcker nytt liv i ett urgammalt kulturarv. Från nomadfolkens filt till moderna och trendiga designplagg/föremål
- Bygger en bro mellan Sverige och Afghanistan. Tovning och tovade produkter är ett gemensamt kulturarv för både Sverige och Afghanistan

<https://www.pinterest.se/>

<https://www.pinterest.se/pin/415527503105935666/activity/saved/>

Nedanstående länk är vägledning och beskrivning på persiska för tovning/tillverkning

<https://fa.m.wikipedia.org/wiki/%D9%86%D9%85%D8%AF>

Maskiner för tovad matta

<http://www.aparat.com/v/USKgN>

YRKANDE:

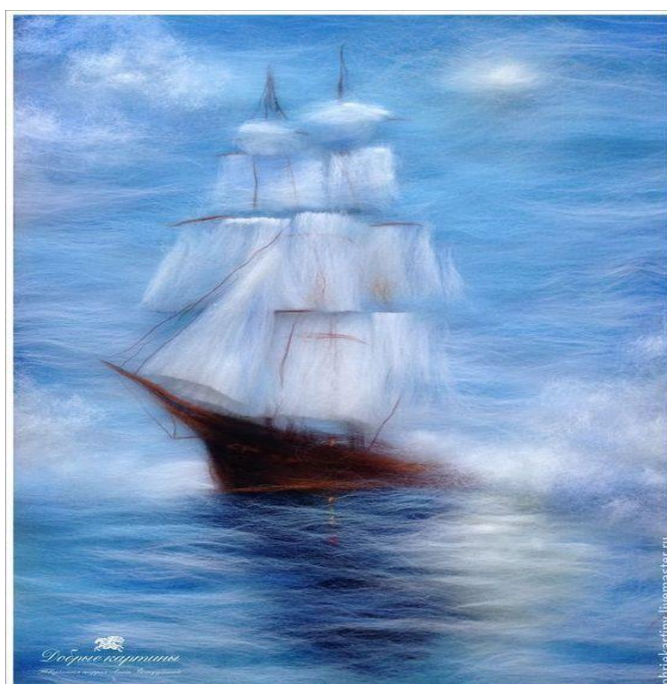
- Att SAK inom landsbygdsprogrammet eller praktisk yrkesutbildning utbildar/anställer några få personer för att ge utbildning i tovning med prioritet till kvinnor.
- Att SAK ger stöd i form av mikrolån till kvinnor som vill starta en kommersiell verksamhet baserad på tovning och dess produkter.

Ali Taimory och Lennart Olsson

Vänersborgs lokalavdelning av Svenska Afghanistankommittén

Några exempel på tovade produkter:

Styrelsens svar:

Detta svar avser motionerna 8 – 12 tillsammans.

Styrelsen uppskattar det handfasta och tydliga engagemanget för SAKs arbete inom framförallt hälsa och landsbygdsutveckling, likaså att motionärerna faktiskt följer upp tidigare fattade beslut – detta är absolut väsentligt i en demokratiskt styrd organisation.

Motionärerna visar på goda insikter om ny teknik inom utveckling, teknik som på många områden kan innebära stora förbättringar för människor med få resurser. Detta är också något som styrelsen diskuterade och tog avstamp i när motionerna behandlades vid årsmötet 2015.

Ur styrelsens svar på motionerna 2015:

”Här föreligger sju intressanta förslag med potential att brukas i syfte att påskynda och underlätta utveckling i resurssvaga miljöer. De utgör mestadels ”grönteknologiska” nyheter, som skulle kunna möjliggöra effektivitetsökning, ge arbetstillfällen, främja hygien etc och de kombinerar modernitet och tradition. I stort sett förutses ansvaret för drift komma att ligga hos byråden på landsbygden, vilket är klart fördelaktigt.

Efter årsmötesbeslutet 2015 översattes därför samtliga motioner, liksom beslut, och förmedlades till SAK i Afghanistan för utvärdering och övervägande vid framtida insatser. Det är dock viktigt att minnas att användandet av specifika lösningar är en teknisk och operationell fråga som inte bör beslutas av årsmöte, styrelse eller tjänstemän i Sverige. Förslagen är självfallet värdefulla, och ingår i en stor mängd möjliga lösningar, men SAK kan inte på distans besluta vilka lösningar som ska användas av människorna i det afghanska lokalsamhället. Det måste människorna där göra själva. Detta är en grundval för SAKs arbete.

Kollektiva lösningar måste förankras i lokalsamhället och prioriteras av SAKs målgrupper i varje enskild by där SAK är aktivt. Detta är grundtanken i rättighetsbaserat arbete och det är också den bästa garanten för ett hållbart utvecklingsarbete.

Precis som vid årsmötet 2015 föreslår därför styrelsen att årsmötet finner motionen besvarad, samt att förslagen i motionen skickas vidare till SAK i Afghanistan att tas i beaktande vid implementeringen av SAKs arbete.

Styrelsen föreslår därmed årsmötet

att anse motionen besvarad

Styrelsens förslag

Styrelsens förslag till årsmötesuttalande: Omvärlden måste betänka konsekvenserna för det afghanska folket!

Konflikten mellan regimen i Afghanistan och olika väpnade oppositionsgrupper har intensifierats och under 2016 rapporterades det största antalet civila offer på många år. Allt fler distrikt kontrolleras av väpnade motståndsgupper. Arbetslösheten är hög, fattigdom och korruption utbredda. Rättssäkerheten är mycket svag, i synnerhet för kvinnor. Statsmaktens legitimitet är fortsatt ifrågasatt. Den ekonomiska tillväxten är svag samtidigt som biståndet minskar. Befolkningen har ökat kraftigt under det senaste decenniet. Många afghaner flyr, både inom och utom landet.

Under 2015 sökte runt 42 000 afghanska flyktingar asyl i Sverige. Efter det att Sverige, liksom Europa, tillslutit sina gränser har betydligt färre anlänt. För närvarande riktas uppmärksamheten främst mot det stora antal afghaner som nekas asyl och skall utvisas och återsändas.

SAK arbetar för utveckling i Afghanistan och är inte en asylpolitisk organisation. SAK:s biståndsverksamhet syftar till drägligare villkor för folket i Afghanistan och på lång sikt till undanröjande av orsakerna till människors flykt från landet. Enligt stadgans portalparagraf ska SAK *"sprida kunskap om förhållandena i Afghanistan och om SAKs biståndsverksamhet, samt bilda opinion för att därigenom främja solidariteten med dess folk"*. Att sprida kunskap och information om landet är alltså en hörnsten i SAK:s arbete.

SAK:s utgångspunkt när det gäller migration handlar om dess effekter i Afghanistan. Afghaner beräknas idag vara världens tredje största externa flyktinggrupp och Afghanistan hyser samtidigt 1,5 miljoner internflyktingar. Bara under 2016 tvingades över en halv miljon afghaner i Pakistan att återvända till Afghanistan, ett land med eskalerande interna och regionala konflikter. Återsändande av flyktingar har bidragit till sjunkande löner, stora påfrestningar inom redan belastade sektorer såsom undervisning och sjukvård och bidragit till lokala konflikter om land och naturtillgångar. Etniska konflikter har skärpts. Återsändande under tvång bidrar därmed till destabilisering och motverkar de mål biståndet arbetar för.

SAK anser att det är orimligt att återsända familjer, ensamkommande unga vuxna eller barn med svagt socialt nätverk i dagens Afghanistan. Sverige bör vid prövning av migrationsstatus och vid återsändande till Afghanistan vägledas av FN:s flyktingorgan UNHCR:s rekommendationer. SAK uppmanar Migrationsverket att noga följa säkerhetsläget och inte göra generaliserande bedömningar då säkerhetsläget ständigt förändras i Afghanistan.

SAK uppmanar det internationella samfundet att beakta konsekvenserna av sin politik för det afghanska folket. Det internationella samfundets minskande stöd till Afghanistan, i kombination med återsändande under tvång, motverkar SAKs vision om *"Ett Afghanistan fritt från fattigdom, våld och diskriminering"*.

Medlemsavgift och dess fördelning inom SAK

Föreningsstyrelsen föreslår årsmötet besluta

Att medlemsavgiften förblir oförändrad, d v s

- 280 kr för huvudmedlemmar
- 100 kr för familjemedlemmar på samma adress
- 110 kr för ungdomar tom 25 år liksom studenter i vuxenutbildning, på högskola och universitet

Att SAKs styrelse, efter förslag från lokalkommittén i Kabul, beslutar om dess medlemsavgift för 2017.

Att potten för utdebitering till lokalkommittéerna förblir oförändrad, dvs 40 kr per huvudmedlem. Enligt beslut av årsmötet 2008 får varje lokalkommitté ett grundbelopp om 4 000 kr och kan därefter söka ytterligare medel utifrån sin aktivitetsplan.

Ansvarig utgivare av Afghanistan-nytt

Enligt SAKs stadgar innefattar dagordningen för årsmötet punkten *Val av ansvarig utgivare för Afghanistan-nytt*.

Föreningsstyrelsen föreslår årsmötet besluta

Att SAKs ordförande väljs till ansvarig utgivare för Afghanistan-nytt.

Valberedningens förslag till styrelse 2017-2018

INNEHÅLL

VALBEREDNINGEN 2017-04-08

1. Förslag till mötesordförande/bisittare och mötessekreterare /andre-sekreterare
2. Arbetsätt och ambitioner
3. Förslag till föreningsstyrelse
4. Presentationer av föreslagna personer
5. Nominerade personer
6. Auktoriserad revisor
7. Förslag till föreningsrevisorer

1. Förslag till mötesordförande/bisittare samt mötessekreterare/andre-sekreterare

Mötesordförande

Maria Andersson Willner

Bisittare

Claes Renström

Mötessekreterare

Maria Aschenbrenner

Andresekreterare

Viktor Johansson

2. Arbetsätt och ambitioner

Valberedningen har bestått av Lennart Kotsalainen, ordförande, Christina Lindholm, Hamed Abbasi, Stephanie Kilander samt Camilla Ghouse, varav de fyra förstnämnda har deltagit i samtliga fyra möten som hållits av valberedningen på kansliet i Stockholm. Utöver möten med minnesanteckningar har ledamöterna hållit flitiga epost-kontakter. Därtill har olika ledamöter deltagit på tre av föreningsstyrelsens möten under året för att inhämta information om vilka frågor som varit särskilt viktiga under verksamhetsåret.

Valberedningen höll sitt första möte 30 oktober då en noggrann genomgång av valberedningens riktlinjer gjordes och en tidsplan för arbetet bestämdes. Av årsmötet antagna riktlinjer framgår att "biståndserfarenhet är speciellt viktigt och styrelsen bör ha flera ledamöter med sådan erfarenhet, inte minst från Afghanistan". Därtill nämns önskvärdheten av kompetens från den svenska frivilligverksamheten inklusive SAK:s lokalkommittéer, svenska politiska partier där

balans mellan de politiska blocken ska eftersträvas, personer med afghansk bakgrund samt erfarenhet av att verka i och utveckla större organisationer.

I enlighet med praxis från tidigare år skickade valberedningen ut enkäter till styrelsens samtliga ledamöter samt till lokalkommittéerna. Syftet med styrelsenkäten var att få synpunkter på den nuvarande styrelsens arbete och vilka kompetenser som behöver förstärkas. Enkäten till lokalkommittéerna syftade främst till återkoppling om information/kommunikation mellan föreningsstyrelse och lokalkommittéer. För att inhämta information om föreningsstyrelsens arbete träffade valberedningens ordförande även generalsekreteraren samt föreningsstyrelsens sekreterare för informella samtal.

Samtliga styrelseledamöter besvarade enkäten skriftligt och i ett fall skedde detta genom ett längre samtal med valberedningens ordförande. Svaren från ledamöterna var mycket insiktsfulla och gav valberedningen viktig återkoppling där bl.a. behovet av en förstärkt kompetens när det gäller medlemsrörelsens arbete, problem och behov av stöd betonades, och där erfarenheter från andra organisationer och näringsliv i Sverige efterfrågades.

Bengt Kristiansson och Inger Axell har avsagt sig omval och Magnus Forsberg har meddelat att han efter årsmötet inte kan fullfölja sitt två-åriga styrelseuppdrag eftersom han av yrkesmässiga skäl bor utomlands. Detta leder till ett behov av fyllnadsval i enlighet med stadgarnas paragraf 5.1.

Endast fyra av lokalkommittéerna besvarade enkäten och av dessa var de flesta nöjda med kommunikationen mellan styrelsen och lokalkommittéerna. I ett av svaren efterlystes en sammanfattning av de viktigaste frågorna som tagits upp på styrelsens möten.

I valberedningens arbete har framför allt två frågor kommit att dominera: Erfarenhet av SAK:s verksamhet i Afghanistan och av deltagande i lokalkommittéernas verksamhet. I och med att Bengt Kristiansson, Inger Axell och Magnus Forsberg inte längre står till förfogande för fortsatt styrelsearbete har styrelsen tappat betydande kunskap om och erfarenhet av SAK:s arbete i Afghanistan. Valberedningen förslag innebär att betydande nutida erfarenhet av SAK:s arbete i Afghanistan och även annan verksamhet i landet tillförs styrelsen

För att stärka styrelsens kompetens att leda Sverigeverksamheten och utveckla föreningens arbete föreslår valberedningen en mycket erfaren kandidat väl insatt i medlemsrörelsens problem och arbete och som är aktiv i en lokalkommitté samt en kandidat med erfarenhet från andra organisationer.

3. Förslag till föreningsstyrelse

Följande ledamöter sitter kvar i styrelsen då de har ett år kvar av deras mandatperiod:

Peder Jonsson, Stockholm	Ordförande
Freshta Dost, Göteborg	Ledamot
Anders Fänge, Viken	Ledamot
Hans Linde, Göteborg	Ledamot

Förslag till vice ordförande att väljas på två år, 2017-2019

Shirin Persson, Skövde	Nyval
-------------------------------	-------

Förslag till ordinarie ledamöter att väljas på två år, 2017-2019:

Kajsa Johansson, Växjö	Nyval
Dag Klackenberg, Stockholm	Omval
Charlotte Sjöström Becker, Stockholm	Nyval

Förslag till ordinarie ledamot, fyllnadsval på ett år 2017-2018:

Björn-Åke Törnblom, Stockholm	Nyval
--------------------------------------	-------

Förslag till suppleanter att väljas på ett år, 2017-2018:

Bengt Ekman, Stockholm	Nyval
Kasim Hussein, Järfälla	Omval

Våra motiveringar till våra förslag på **nyval**:

Shirin Persson

Shirin har gedigna kunskaper om Afghanistan från sitt tidigare arbete i landet samtidigt som hon har erfarenhet som ledamot i föreningsstyrelsen sedan 2014 samt lokalt arbete i SAK i Sverige. Hon är därför mycket lämplig att företräda SAK i både externa och interna sammanhang. Valberedningen föreslår därför att hon axlar rollen som **vice ordförande**.

Kajsa Johansson

Hon har under gångna verksamhetsåret varit suppleant i styrelsen och visat stort engagemang både i styrelsearbetet och utåtriktad arbete i SAK. Hon har visat genom sin kunskap och aktiva arbete för SAK att hon är en utmärkt kandidat som ordinarie ledamot. Hennes erfarenheter från arbete med SAK i Afghanistan är dessutom mycket värdefulla.

Charlotte Sjöström Becker

Hon tillför SAK kompetens om Afghanistan från sitt tidigare arbete i EUPOL och Kvinna till Kvinna. Hon har dessutom erfarenhet från föreningsarbete genom sitt nuvarande arbete som generalsekreterare för Kristna Fredsrörelsen.

Björn-Åke Törnblom

Han tillför SAK kompetens om Afghanistan och SAK:s arbete i landet med sina 7 år som anställd i Kabul. Han är dessutom mycket insatt i de utmaningar som medlemsrörelsen står inför tack vare sitt långa arbete i Stockholms lokalkommitté med mycket stort engagemang.

Bengt Ekman

Han har lång erfarenhet av biståndsverksamhet från Asien och under de fyra senaste åren från SIDA:s Afghanistanenhet. Han tillför styrelsen betydande bistånds- och Afghanistankompetens.

4. Presentationer

Kvarvarande och av valberedningen nominerade styrelseledamöter och suppleanter.

Peder Jonsson

Född 1952, bosatt i Stockholm. Civilingenjör. Senior rådgivare på Kreab Gavin Andersson, ett kommunikationsföretag som arbetar med PR, media och påverkan, och ingick under tio år i företagets ledning. Från 2009 forskningsledare vid institutionen för industriell ekonomi och organisation vid KTH. Peder är bl.a. medlem i Ingenjörsvetenskapsakademins näringslivsråd, i den svenska miljö- och klimatkommittén inom Chamber of Commerce och ordförande i Stockholms Handelskammars IT-utskott. Peder har suttit i föreningsstyrelsen sedan 2010.

Freshta Dost

Född 1986 i Kabul och har bott i Sverige sedan år 2000. Freshta har en fil.kand. i media- och kommunikationsvetenskap. Hon har praktiserat för organisationen Integrity Watch i Afghanistan som verkar mot korruption. För närvarande arbetar hon med ensamkommande flyktingar och är en flitig föreläsare. Freshta har ett brett kontaktnät både i Sverige och Afghanistan och sitter i styrelsen i Göteborgs lokalkommitté. Freshta har suttit i föreningsstyrelsen sedan 2014.

Anders Fänge

Född 1946, bosatt i Viken i Skåne. Anders har mycket lång erfarenhet av SAK och Afghanistan, främst som landchef för SAK:s biståndsverksamhet under perioder sedan 1983 (1983-1990, 1997-2001, 2003 och 2007-2011). Anders har även arbetat som journalist. Utöver Afghanistan har han arbetat i Etiopien (Rädda Barnen), Centralasien (Röda Korset), Somalia (FN) och Västbanken (FN). Anders har suttit i föreningsstyrelsen sedan 2011.

Hans Linde

Född 1979 och bor i Göteborg. Hans sitter sen 2006 i riksdagen för Vänsterpartiet och han är ledamot i Utrikesutskottet och har suttit med i de sammansatta utskott som behandlat den svenska militära närvaron i Afghanistan. Hans har även engagerat sig i arbetet mot avvísningar av afghaner under de senaste åren. Medlem i SAK sen 2007 och har suttit i SAKs styrelse sedan 2009.

Shirin Persson

Född 1951 och bosatt i Skövde. Shirin har sitt ursprung i Sri Lanka och har bott i Sverige sedan 1985. Hon är utbildad jurist med inriktning på internationell lagstiftning, mänskliga rättigheter och genderfrågor. Det senaste internationella uppdraget var i Afghanistan för UNAMA 2010 – 2013, då som juridisk rådgivare i fredsförhandlingar och mänskliga rättigheter. Aktiv i SAK Skövde/Skaraborg sedan återkomsten till Sverige och är medlem i lokalföreningens styrelse. Shirin har suttit i föreningsstyrelsen sedan 2014.

Kajsa Johansson

Född 1979 och bedriver doktorandstudier vid Linnéuniversitetet i Växjö. Hon har arbetat för SAK i Afghanistan som Civil Society Co-ordinator. Hon har också arbetat för ett flertal organisationer i Mocambique. 2014 fick hon Föreningen för utvecklingsfrågors pris för sina insatser inom bistånd. Hon är sedan 2016 ledamot i SIDA:s styrelse. Kajsa har varit suppleant i föreningsstyrelsen sedan 2015.

Dag Klackenborg

Född 1948 och bosatt i Stockholm. Dag är riksdagsledamot för Moderaterna. Han har arbetat för UD 1974 – 2001, senast som expeditionschef. Därefter har han varit VD för organisationen Svensk Handel och styrelseledamot för Vattenfall. Dag har suttit i föreningsstyrelsen sedan 2015 och är aktiv i insamlingsgruppen för att utveckla SAK:s egeninsamling.

Charlotte Sjöström Becker

Född 1974 och bosatt i Stockholm. Charlotta (Lotta) är sedan juni 2016 generalsekreterare för Kristna Fredsrörelsen. Lotta har erfarenhet av internationellt arbete, bl.a. arbetade hon 2012-2014, som rådgivare och chef med ansvar för jämställdhet och mänskliga rättigheter på EUPOL i Kabul. Hon arbetade därefter som på Kvinna till Kvinna och utredde möjligheterna att etablera verksamhet i Afghanistan. Under detta uppdrag hade hon ett nära samarbete med SAK i Kabul.

Björn-Åke Törnblom

Född 1947 och bosatt i Stockholm. Björn-Åke har arbetat för SAK 7 år i Kabul och är därför mycket insatt i SAK:s verksamhet. Som ansvarig för administration och personal hade han även ansvar för säkerhetsfrågor. Björn-Åke har tidigare suttit i SAK:s styrelse och han är styrelsemedlem i Stockholms lokalkommitté där han är en av de mest engagerade och initiativrika medlemmarna.

Bengt Ekman

Född 1950 och bosatt i Stockholm. Han är nyligen pensionerad från SIDA där han arbetat 37 år, senast 4 år på Afghanistanenheten med frekventa besök i landet. Bengt var dessförinnan chef i Burma nästan 5 år och andra utlandstjänstgöringar har varit i Vietnam, Indien och Sri Lanka. Förutom utlandstjänster har Bengt också varit biträdande generaldirektör, chefscontroller och ekonomichef på SIDA:s huvudkontor.

Kasim Hussein

Född 1986 och bor i Järfälla. Kasim är ursprungligen från Afghanistan. Han har studerat företagsekonomi och organisationsteori och är utbildad tolk. Medlem i SAK sedan 2006. Suppleant i SAK styrelse 2011 och återigen 2016. Han har varit engagerad i Unga SAK och var under en period ordförande. Kasim arbetar idag som verksamhetschef för boenden för ensamkommande barn samt är ute och föreläser om Afghanistan, ensamkommande och kulturkrockar

5. Nominerade personer till föreningsstyrelsen

Gunnar Andersson
Charlotte Sjöström Becker
Bengt Kristiansson
Kajsa Johansson
Shirin Persson
Inger Axell
Kasim Hussein
Björn-Åke Törnblom
Bengt Ekman

Av nominerade personer har Bengt Kristiansson och Inger Axell av sagt sig omval och Gunnar Andersson har tackat nej.

6. Auktoriserad revisor

KPMG, Fredrik Sjölander omval

7. Föreningsrevisorer

Förslag till ordinarie föreningsrevisorer, mandattid ett år

Eva-Stina Framvik, Uddevalla omval

Hon har varit aktiv i SAK sedan 1990-talet och tidigare varit styrelseledamot i Stockholms lokalkommitté

Kerstin Thornberg, Stockholm omval

Hon är aktiv i SAK Stockholm och har tidigare varit styrelseledamot i Stockholms lokalkommitté

Förslag till suppleanter, mandattid ett år

Christer Persson, Stockholm nyval

Han har arbetat i Afghanistan för SAK samt varit ledamot i Stockholms lokalkommitté

Claes Renström, Jönköping omval

Han är ordförande i Jönköpings lokalkommitté.

Valberedningen den 8 april 2017

Lennart Kotsalainen (ordförande)

Christina Lindholm

Hamed Abbasi

Stephanie Kilander

Camilla Ghouse

Valberedningens förslag till nya riktlinjer för valberedningen

Sammanfattning av förändringarna i förslaget till riktlinjer

De föreslagna förändringarna är i huvudsak redaktionella för att göra dokumentet mer läsbart. Ordningen på vissa stycken har förändrats för att framställningen ska bli mer logisk. Redaktionella ändringar i skrivingar har även gjorts för ökad tydlighet. Det finns dock några innehållsmässiga förändringar som redovisas nedan.

Under rubriken **Valberedningens uppdrag**, antagen av förra årsmötet, ges valberedningen i uppdrag att lägga fram förslag i enlighet med stadgarna paragraf 4.8.16 om bl.a. årsmötets presidium (ordförande, bisittare samt två sekreterare). Den nu föreslagna texten hänvisar endast till årsmötets presidium utan att specificera vilka poster det gäller eftersom stadgarna endast nämner val av ordförande och sekreterare för årsmötet.

Under rubriken **Valberedningens sammansättning** uttrycks i den nuvarande texten "Det är önskvärt att det bland valberedningens ledamöter finns erfarenhet av styrelseuppdrag på central nivå, engagemang i den svenska frivilligorganisationen *samt arbete inom SAK:s tjänstemannaorganisation*. Det finns enligt valberedningen ingen anledning varför arbete som tjänsteman inom SAK ska anges som ett kriterium vid valet till valberedning och vi föreslår därför att detta stryks.

Under rubriken **Önskvärd kompetens i SAKs styrelse** finns "personer med afghansk bakgrund" med som ett kompetensområde. Att ha afghansk bakgrund är enligt valberedningen ingen kompetens. Det är dock önskvärt att det finns ledamöter med afghansk bakgrund såvida de i övrigt uppfyller de kompetenskrav som ställs på föreningsstyrelsens ledamöter. Valberedningen föreslår därför ett tillägg i stycket "SAK eftersträvar en jämn fördelning av kvinnor och män i styrelsen. Det är även önskvärt med en god åldersspridning **och ledamöter med afghanskt ursprung**".

Valberedningen föreslår en omformulering av kompetensen "erfarenhet av att verka i och utveckla större organisationer". Vi föreslår istället skrivningen "**kompetens inom organisationsutveckling och insamlingsverksamhet**". Vi har lagt till "insamlingsverksamhet" eftersom detta enligt valberedningen är en strategiskt viktig uppgift för föreningsstyrelsen.

Under rubriken **Svensk insamlingskontroll** föreslår valberedningen att sådan kontroll även ska ske "**vid omval till ny mandatperiod**". Det är viktigt att säkerställa att samtliga ledamöter föreslagna till nyval eller omval uppfyller de krav som Svensk Insamlingskontroll ställer.

Förslag till riktlinjer för SAKs valberedning

SAKs årsmöte antar riktlinjer för valberedningens arbete som en ram att arbeta inom och ett rättesnöre för hur SAKs styrelse skall se ut. Det är också ett krav som ställs på alla organisationer med 90-konto.

Valberedningens uppdrag

Valberedningens uppdrag är att inför SAKs årsmöte lägga fram förslag till förtroendevalda till styrelsen i enlighet med stadgarna i § 4.8.16:

- Ordförande och vice ordförande
- Styrelseledamöter
- Styrelsesuppleanter
- Föreningsrevisorer, ordinarie och suppleanter
- Auktoriserad revisor
- Årsmötets presidium

Valberedningen ska i sitt arbete se till SAKs bästa i ett helhetsperspektiv. Viktiga utgångspunkter är SAKs uppdrag enligt stadgarna samt SAKs olika styrdokument.

Valberedningens sammansättning

Valberedningen väljs på årsmötet och ska enligt stadgarna bestå av fem ledamöter, inklusive ordförande. Ledamot som på årsmötet lämnar föreningsstyrelsen kan inte väljas till valberedningen. Det är önskvärt att valberedningens ledamöter har erfarenhet av styrelseuppdrag på central nivå samt engagemang i SAK. Aktuell kunskap om utvecklingen i Afghanistan och om SAKs utveckling som organisation är önskvärd för att kunna bedöma behovet av kompetenser i styrelsen i dagsläget och inför framtiden.

Valberedningens ledamöter bör gemensamt ha ett stort kontaktnät inom alla för SAK relevanta områden.

Arbetsordning

Valberedningen arbetar under hela året mellan två ordinarie årsmöten och skall ges möjlighet att nära följa styrelsens arbete. Detta görs genom att ta del av styrelseprotokoll, kontakter med styrelseledamöter samt gärna närvaro på minst ett styrelsemöte under året. Valberedningen bör inhämta såväl styrelseledamöters som anställdas och ideellt arbetande SAK-aktivas synpunkter på styrelsearbetet.

Medlem liksom lokalkommitté har rätt att till valberedningen nominera styrelsekandidater. Sista datum för nominering är 1 mars. Årsmötets delegater har möjlighet att nominera personer till styrelsen till givet klockslag under årsmötet.

Alla underhandlingar inom valberedningen är högst konfidentiella, och inga persondiskussioner inom valberedningen, vare sig muntliga eller skriftliga, får diskuteras med någon utomstående.

På årsmötets begäran skall valberedningen kunna redovisa sitt tillvägagångssätt.

Önskvärd kompetens i SAKs styrelse

Styrelsen har en viktig roll i formandet av SAKs framtid genom sina strategiska beslut. Det är därför av stor vikt att styrelsens samlade kompetens och erfarenhet är relevant för uppdraget. Kontinuitet i styrelsearbetet är viktig men inte på bekostnad av nödvändig förnyelse och bredd.

Biståndserfarenhet är speciellt viktigt och styrelsen bör ha flera ledamöter med sådan erfarenhet och med erfarenhet från och kunskap om Afghanistans utveckling och utmaningar allmänt och specifikt inom SAKs verksamhetsområden.

Utöver denna kompetens bör styrelsen uppvisa erfarenhet och kunskap inom följande kompetensområden:

- Erfarenhet av arbete i SAKs lokalkommittéer eller annan frivilligverksamhet
- Kompetens inom organisationsutveckling och insamlingsverksamhet
- Erfarenhet av svensk politik och beslutsprocess i bistånds/utrikespolitiska frågor; balans mellan de politiska blocken skall eftersträvas

SAK verkar i en komplex och dynamisk kontext i Afghanistan, vilket ställer höga krav på att organisationen utvecklas och förnyas för att möta nya behov och utmaningar. Det bör därför finnas en öppenhet för behovet att inkludera nya kompetensområden i styrelsen.

SAK eftersträvar en jämn fördelning av kvinnor och män i styrelsen. Det är även önskvärt med en god åldersspridning och ledamöter med afghanskt ursprung.

Sammanhängande mandattid: begränsningsregel

Sittande styrelseledamöter vars mandat går ut och som önskar fortsätta bör inte med automatik föreslås för omval. Kompetensbehovet i styrelsen skall vara vägledande och sittande ledamöters tidigare bidrag i styrelsearbetet samt närvaro vid mötena under det gångna året bör noggrant värderas.

Valberedningen har att se till såväl kontinuitet som förnyelse. Även om stadgarna ger möjlighet till det bör valberedningen ha som mål att ingen styrelseledamot, inklusive ordförande och vice ordförande bör sitta mer än åtta år, inklusive eventuell suppleanttid.

Karantän

Karantänen riktar sig till före detta anställda samt före detta styrelseledamöter i SAK. Karantänen innebär att den som slutat sin anställning, avgått eller lämnat styrelsen på ett årsmöte inte bör få en styrelsepost förrän efter tidigast två år. Detta innebär i praktiken att individen i fråga måste stå över under ett årsmöte innan vederbörande kan få en styrelseplats. Undantag från denna regel bör ske ytterst sparsamt.

Svensk insamlingskontroll

Svensk insamlingskontroll kräver att föreslagen styrelsekandidat inte befinner sig i konkurs, har betalningsanmärkning eller är belagd med näringsförbud. Det åligger valberedningen att i samråd med SAKs kansli undersöka detta även vid omval till ny mandatperiod. Valberedningen ska informera de föreslagna kandidaterna att SAK måste ha kreditupplysning på var och en och om skälen till detta.

Redovisning av valberedningens arbete för årsmötet

Valberedningen bör redovisa följande för årsmötet:

- Vilka kompetenser valberedningen prioriterar att stärka i styrelsen
- Presentationer av samtliga styrelseledamöter, inklusive dem vars mandat inte går ut det aktuella året
- Presentationer av föreslagna föreningsrevisorer, auktoriserade revisorer samt årsmötespresidium

Medlemmar och ombud till SAKs årsmöte 2016

Lokalkommitté	Medlemmar	Mandat	Förändring
Göteborg	590	10	-1
Jönköping	177	6	0
Lund	322	8	0
Malmö	222	7	0
Skellefteå	123	6	0
Skövde Skaraborg	172	6	0
Stockholm	1013	15	0
Sundsvall	87	5	-1
Södertälje	128	6	0
Uppsala	281	7	-1
Vänersborg	162	6	0
Växjö Småland	133	6	0
Kabul *		1	0
Utland och utan LK	22	0	0
Totalt	3432	89	-3

(*) Kabuls lokalkommitté har rätt till ersättning för ett (1) ombud till det centrala årsmötet inom SAKs budget för ombudsomkostnader. För 2017 inväntar vi det uppdaterade medlemsantalet från Kabul.